

Ik wil mijn kinderen zien

Regelmatig behandel ik zaken van ouders (vaak vaders) die ten gevolge van een relatiebreuk hun kinderen al lange tijd niet hebben gezien. Deze ouders zijn vaak ten einde raad en moe gestreden tegen hun weigerachtige ex-partner. Gelukkig is de situatie vaak niet zo uitzichtloos als deze ouders vermoeden. Er zijn (steeds meer) mogelijkheden om via de rechter een omgangsregeling vast te laten stellen of de nakoming daarvan af te dwingen.

Uitgangspunt van de wetgever is dat een kind recht heeft op omgang met zijn ouders (ook met de ouder die niet met het gezag belast is). De wettelijke basis van het recht op omgang is vastgelegd in internationale verdragen te weten artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en artikel 9 lid 3 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK). Ook in het Nederlands Burgerlijk Wetboek (BW) is dit recht gecodificeerd. Voor de niet met het gezag belaste ouder is dit recht opgenomen in artikel 1:377a lid 1 BW. De met het gezag belaste ouder ontleent het recht op omgang uit de gezagsverhouding.

Het recht op omgang kan een ouder slechts op grond van de in lid 3 van artikel 1:377a BW opgenomen opzeggingsgronden worden ontzegd¹. Het enkele feit dat de met het gezag belaste ouder bezwaren heeft tegen omgang met de andere ouder, is dus geen ontzeggingsgrond. Voor ontzegging van het recht op omgang is het noodzakelijk dat de totstandkoming of uitvoering van een omgangsregeling ertoe kan leiden dat het kind klem komt zitten of verloren raakt tussen de beide ouders als de omgang zou worden afgedwongen, met als gevolg dat de omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind, of anderszins in strijd is met de zwaarwegende belangen van het kind. De weigerachtige ouders dient zijn of haar bezwaren dan ook met objectieve gegevens te onderbouwen. Het uiten van ongefundeerde beschuldigingen aan het adres van de andere ouder of het enkele "niet willen" wordt door de Hoge Raad in zijn arrest van 17 januari 2014¹ als onvoldoende gemotiveerd onderbouwd van tafel geveegd.

Indien de met het gezag belaste ouder, ook na afgifte van een positieve beschikking, geen medewerking verleent aan de totstandkoming of de uitvoering van de omgangsregeling dient de rechter - aldus de Hoge Raad in voornoemd arrest van 17 januari 2014 - op korte termijn alle in het gegeven geval gepaste maatregelen te nemen om de met het gezag belaste ouder ertoe te bewegen daaraan alsnog medewerking te verlenen. De rechter dient zich zoveel mogelijk in te spannen om het recht op "family life" tussen ouders en hun kinderen mogelijk te maken.

Welke middelen staan de rechter daartoe ter beschikking? De rechter kan partijen, slechts met hun instemming, verwijzen naar een mediationtraject. Verder kan de rechter, zonder dat de instemming van partijen daarvoor nodig is, door derden (zoals bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming of een andere deskundige) onderzoek laten verrichten. Hangende dit onderzoek kan de rechter een voorlopige omgangsregeling vaststellen en partijen tussentijds horen over de uitvoering daarvan. Al dan niet na afronding van een onderzoek kan de rechter een (begeleide) omgangsregeling vaststellen.

Als zijnde sanctie(s) voor de niet meewerkende ouder kan de rechter een reeds bestaande omgangsregeling wijzigen en kan de rechter de verplichting tot betaling van (kinder) alimentatie opschorten. Als ouders kunt u overigens zelf reeds in het ouderschapsplan een aansporend boetebeding opnemen. U kunt dit boetebeding

---

¹ HR 17 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:91

verbinden aan het niet nakomen van de overeengekomen omgangsregeling. Verder kan de rechter de niet meewerkende ouder veroordelen tot medewerking aan een omgangsregeling op straffe van een dwangsom en eventueel op straffe van lijfswang. Andere mogelijkheden zijn de benoeming van een bijzonder curator, die de belangen van het kind behartigt, en het treffen van een kindbeschermingsmaatregel (de ondertoezichtstelling).

De laatste jaren wordt door de rechter steeds vaker een ondertoezichtstelling uitgesproken in verband met het ontbreken of het niet nakomen van een omgangsregeling. Door de Hoge Raad worden aan de rechter hoge motiveringseisen gesteld indien slechts op die grond een ondertoezichtstelling wordt uitgesproken. Het enkele feit dat op vrijwillige basis geen omgangsregeling tot stand komt is onvoldoende reden om een ondertoezichtstelling uit te spreken. Er moet meer aan de hand zijn, wil worden aangenomen dat het kind in zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd. Het is de taak van de advocaat om deze aanvullende omstandigheden aan te dragen. Het voordeel van een ondertoezichtstelling is dat de jeugdbeschermer (tot 1 januari 2015 gezinsvoogd genaamd) veel beter dan de rechter zicht heeft op de gezinssituatie. De jeugdbeschermer kan bij de ouders thuis komen en kan ook kinderen onder de 12 jaar horen. Ook kan de jeugdbeschermer aan de ouders een schriftelijke aanwijzing geven. Deze schriftelijke aanwijzing kan betrekking hebben op de omgang, de communicatie tussen de ouders of een opdracht zijn tot het volgen van een cursus. Indien de ouders deze schriftelijke aanwijzing niet nakomen, kan de Gecertificeerde Instelling (tot 1 januari 2015 Bureau Jeugdzorg genaamd) bekrachtiging van deze aanwijzing vragen aan de rechtbank, zo nodig met daaraan verbonden een dwangmiddel.

Een nog verder strekkend middel dat de rechter ter beschikking staat is de mogelijkheid tot het wijzigen van het gezag. Hierbij kan het gezag van de verzorgende ouder worden beëindigd en kan de andere ouder met het eenhoofdig gezag belast worden. Dit heeft een wijziging van de hoofdverblijfplaats van het kind tot gevolg. Tot slot kan in bepaalde gevallen het strafrecht worden ingezet. Het onttrekken van een kind aan het wettig gezag is strafbaar gesteld in artikel 279 van het Wetboek van Strafrecht.

Uiteraard kan het niet zo zijn dat het inzetten van deze dwangmiddelen tot gevolg heeft dat de omgang ernstig nadeel oplevert voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind of anderszins in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind. Het belang van het kind blijft altijd de maatstaf.

Zoals u ziet zijn er steeds meer mogelijkheden om ook in het geval van een vechtscheiding met positief resultaat te strijden voor een goede omgangsregeling. Trek op tijd aan de bel! Wij staan naast u in uw strijd.

Uiteraard staat iedere zaak op zichzelf en is de uitkomst van een zaak afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Heeft u naar aanleiding van dit artikel vragen of opmerkingen dan kunt u contact met mij opnemen via 0182-303111 of via aschellekens@vandelftadvocaten.nl

Mr Anke Schellekens

¶ Artikel 1:377a BW

1. Het kind heeft het recht op omgang met zijn ouders en met degene die in een nauwe persoonlijke betrekking tot hem staat. De niet met het gezag belaste ouder heeft het recht op en de verplichting tot omgang met zijn kind.
2. De rechter stelt op verzoek van de ouders of van een van hen of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind, al dan niet voor bepaalde tijd, een regeling inzake de uitoefening van het omgangsrecht vast dan wel ontzegt, al dan niet voor bepaalde tijd, het recht op omgang.
3. De rechter ontzegt het recht op omgang slechts, indien:
  - a. omgang ernstig nadeel zou opleveren voor de geestelijke of lichamelijke ontwikkeling van het kind, of
  - b. de ouder of degene die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot het kind kennelijk ongeschikt of kennelijk niet in staat moet worden geacht tot omgang, of
  - c. het kind dat twaalf jaren of ouder is, bij zijn verhoor van ernstige bezwaren tegen omgang met zijn ouder of met degene met wie hij in een nauwe persoonlijke betrekking staat heeft doen blijken, of d. omgang anderszins in strijd is met zwaarwegende belangen van het kind.